कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

पारवल अंक

M-2566

शिर्षक	ग्रंथकार	विषय	विस्तार (पुर्ण/ अपूर्ण)	टिकाकार	आकार	पृष्ठे	लिपी	सामग्री	Lines per page	Letters per line	Condition & age (शके/विकम सवंत)	Additional Particulars / Remark
पदचंद्रिका	मुकुंद	धार्मिक	पूर्ण	–	३/6	6 7	संस्कृत	कागद	14	33		

॥श्रीगणेशायनमः॥ अथप्रतिज्ञासूत्रमारभ्यते॥ ॐ अथप्रतिज्ञा॥ प्रतिज्ञामंत्रब्राह्मणे
वै६२ योर्नामधेयं॥ तस्मिन् शुक्ले याजुषाम्नाये माध्यंदिनीयके मंत्रस्वरप्रक्रियाया[illegible]नुदात्तौमू ह२
र्ध्युदात्तौ॥ श्रुतिमूले स्वरितः॥ एवंजात्यादयोऽभिनिहितांताः॥ ब्राह्मणे तूदात्तोऽनुदा
त्तौभाषिकस्वरौ॥ तानस्वराणिछंदोवत्सूत्राणि॥ अथां तस्यानामाद्यस्यपदादे[illegible]स्याऽसं
युक्तस्यारेफोष्माभ्यामुकारेणचाऽविश्लेषणाऽऽदिमध्यावसानेषूच्चारणे जकारोच्चारणे
द्विर्भावेप्येवमथपरांतस्थस्याद्युक्तान्यहलः संयुक्तस्योष्मऋकारे कारसहितोच्चारणमेवंत
तीयांतस्थस्य क्वचित् ऋकारस्यतुसंयुक्तस्यासंयुक्तस्याऽविश्लेषणसर्वत्रैवमथांतस्थांतस्था
नांपदादिमध्यांतस्थस्यात्रिविधंगुरुमध्यमलघुवृत्तिभिरुच्चारणमथोमूर्द्धन्योष्मणोऽ
संयुक्तस्यतुमतेसंयुक्तस्यचखराकारोच्चारणमध्ययनादिकमेत्यथविलायांप्रदेसा॥ अथा
ऽनुस्वारस्य ँमिसादृशः शषसहरेफेषुतस्यात्रैविध्यमाख्यातं॥ ह्रस्वदीर्घगुरुभेदैः दीर्घा
त्परोह्रस्वो ह्रस्वात्परोदीर्घोगुरौपरेगुरुः परसवर्णेषत्प्रसहसा चान्यत्रविसर्गेद्विषट्द्विरामः
पदाद्यस्यसंयुक्ताकारस्यषड्दीर्घताचभवति इषद्दीर्घताचभवतीति॥ ३॥ इतिकातीयप्रति
शास्त्रंपरिशिष्टंसमाप्तं॥ ५॥ ५॥ ॥ अथक्रमरत्नमालिका आरंभ्यते॥ सर्वग्र्यजु
षमंत्राणांवेदेवाजसनेयके॥ क्रमावसानविषयाः कारिकामारभामहे॥ श्लोकेरविद्वादिरव

रतः प्रतीकेषु न दुःसहः ॥ प्रत्येकं प्रथमा षष्ठी सप्तम्युक्तं प्रकल्प्यते ॥३॥ पदानामानुपूर्व्येण क्रम
एषः प्रवर्तते ॥ गणांतानां क्रमो नास्ति इति काशायनो ब्रवीत् ॥४॥ नवेष्ट्याश्च द्विवेष्ट्याश्च
त्रिवेष्ट्याश्च तथापरे ॥ चतुर्वेष्ट्या मध्यवेष्ट्याः पंचवेष्ट्या इतीरिताः ॥५॥ अनुमतोऽनु
वाकांते अर्द्धर्चांत क्रमांतके ॥ यजुर्वाक्यावसानेषु इति साधारणो विधिः ॥ प्रसंगे याज्ञव
ल्क्य श्री शंभुर्मिश्र विनिर्मिता ॥ कीमते क्रमिते कंठे: कारिका रत्नमालिका ॥७॥ हृस्वपूर्वो
ह्यनुस्वारो दीर्घानुस्वार भाग्भवेत् ॥ द्विरुक्तः परश्चेन्न तथा क्रमकाले तु वाजिनां ॥८॥ अनु
स्वारोऽर्द्धमात्रः स्याद्रेफोष्मसु परेषु च ॥ संयोगे परभूते स्यान्मात्रैकस्तु द्विरूपवत् ॥९॥ हरिः
ॐ ॥ इषेत्वेत्ययमध्यायो अनुवाकांतवेष्टनः ॥ गायत्रेणांतवेष्ट्यात्र पुराक्रूर त्रिवेष्टनः ॥१०॥
कृष्णोस्यां द्विचतुष्कैकं वीतिहोत्रा द्विवेष्टनः ॥ समुद्रा द्विचतुष्कैकं मग्नेवाजेनुवाकवत् ॥११॥
देवस्य वितस्त्वचतुष्कैकं मेषा तेनु द्विवेष्टनः ॥ एतत्ते द्वैकता त्वग्नीषोमयोरनुवाकवत् ॥१२॥ अग्ने
दृब्धास्त्र्यैकत्वं देवा गातु विदो द्विवृत्त ॥ संबर्हितश्चतुष्कैकं संवर्चसेति द्विवेष्टनः ॥१३॥ य
स्मांचेति षट्कैका [illegible] रु विष्णो द्विवेष्टनः ॥ ततोस्त्यैकता त्वग्नयेकव्येति नवेष्टनः ॥१४॥ येरूपद्व
न्नमो द्वैक्यमा भवतोऽर्जं द्वयोर्द्विवृत ॥ समिधाग्निषु द्विवेदग्निज्योतिः षट्कैकता ॥१५॥ इंद्रः पश्चाद्द्वि
वेष्टस्यात् समिद्रस्यांतवेष्टनः ॥ उपप्रेषट्स्वपि द्विवृत्तन्नपाः सप्तकैकता ॥१६॥ उपत्वापं चसु द्विवृत्त
इक्रमाद्यांतवेष्टनः ॥ सोमाने सप्तसु द्विवृत्त परितेद्वैक भक्तिष्वतः ॥१७॥ भर्तुर्वस्यानुवाकेकं

प्रथासीतिद्विवेष्टनः ॥ यज्ञामेसंतवेष्ट्यस्यान्मोषूणेतिद्वयोर्द्विवत् ॥ अवभृथेसंतवेष्ट्यः पूर्णाद
र्व्यष्टसुद्विवत् ॥ एषस्त्रैकं त्र्यंबकयोर्द्विवत्परोतंवत् ॥ वाजिनां वाजोद्विवेष्ट्या वाजर्हेपंच
केष्वयतान्नेदमादित्रिषुद्विरन्नहीनांयुगलेकृता ॥ आयोद्विवेष्टनः स्वाहायज्ञामिसंतवेष्टनः ॥
आकूतेप्रयुजे त्रिद्विद्विधोदेनस्यतुद्विवत् ॥ कस्ताम्यो भतुष्केकं व्रतंस्तुनसंकेकृता ॥ त्व
मग्नेव्रतपाद्विवत्राश्वेयदंतवेष्टनः ॥ एषातेपंचकेकत्संवस्व्यादिचतुरेकृता ॥ एषतेयुगलेक
त्संअभिसंतुद्विवेष्टनः ॥ प्रजाभ्यस्त्वातत्राग्रं प्रथमार्द्धंतवेष्टनः ॥ सम्मेंद्रयुक्तेतपसंस्त
न्वादिचतुरेकृता ॥ प्रतिपंथाद्विवेष्ट्यस्यादद्विसास्वकुत्रिवेष्टनः ॥ वनेषुयुग्योर्द्विवत्तु उ
स्मातंतयुगेकृता ॥ नमोमित्रस्यतुद्विवत्परोतवत्परोद्विवत् ॥ ४ ॥ अग्नेस्तन्नयुगेकत्संभव
तन्नद्वयोर्द्विवत् ॥ आपयेतद्योद्धयोषेसनुवाकांतवेष्टनेः ॥ युंजतेतित्रिषुद्विर्द्वेवश्रुतयु
गेकृता ॥ विष्णोर्वादित्रिषुद्विर्द्विष्णोररराटमंतवत् ॥ आददे पंचकेकत्संयनोसंन्वतुरेक
ता ॥ परिसागीर्वणोर्द्विर्द्विंद्रस्यस्यूरथांतवत् ॥ विभूरस्यनुवाकेकं ज्योतिर्वेष्टचतुष्कवान्
अग्नेनयद्वयोर्द्विर्द्वेवसवितस्त्रेकेकृता ॥ असन्यत्रितयेकत्समयंग्यात्द्विवेष्टनः ॥ ५ ॥ ८
अग्नेणीरंतवद्याते त्रिषुद्विवत्परोतवत् ॥ उपावीचनमस्तेचसंतेचैसनुवाकवत् ॥ समुद्रादिच
तुष्केकं मिदमापद्वयोर्द्विवत् ॥ अग्नेवर्स्त्वंतवेष्ट्यस्यादमर्षान्तुद्विवेद्विवेष्टनः ॥ हदेत्वापु
गलेकत्संश्रुणोत्यग्निर्द्विवेष्टनः ॥ देवीरापस्त्रपेकत्संयमग्नेष्टस्विचतिद्विवत् ॥ आददेसप्त

केकसमंगेगेत्तिर्द्विवेष्टनः ॥६॥५॥ वाचस्पत्येकं चोपयामद्वैकमावाचयद्विवत् ॥ इंद्रवायूअयं
वांचरायायावांत्रिवेष्टनः ॥ तंप्रत्नथर्थयोर्द्विवत्छंडयुतेषतेंतवत् ॥ अछिन्नचतुर्द्वि
दयंवेनस्त्वमध्यतः ॥ एषतेसंतवेष्टयस्यस्याघेद्वासोर्द्विवेष्टनः ॥ आग्नहस्त्येकमिंद्रा
यद्वेकंमूर्द्धद्विवेष्टनः ॥ ध्रुवोध्रुवंचयस्तेचमधवेन्चांतवेष्टनाः ॥ इंद्राग्नीआगतंचावत्रि
वृद्दोमाद्वयोर्द्विवत् ॥ त्रिवद्वि इमरुत्वस्तुमरुत्वंतंद्विवेष्टनः ॥ अंतरन्मरुतामोजः स
जोषास्तुर्द्विवेष्टनः ॥ महांइंद्रोन्वत्वात्रिवन्महाइंद्रोद्विवेष्टनः ॥७॥५॥ आदित्सेभ्यस्त
थायज्ञोदेवानांचत्रिवेष्टनः ॥ श्रद्दस्मैयुगयोर्द्विवत्सावित्रस्त्रिषुचांतवत् ॥ अहंपरस्ता
द्विवेष्ट्यो ह्यग्नेवाग्वितयेकता ॥ हरिरस्यनुवाकैकंयुस्वाहीतित्रिवेष्टनः ॥ आतिष्ठचेंद्र
मिघास्मान्नेंद्रश्रेतिद्विवेष्टनः ॥ आग्नउआयूंषिपंचाद्वेत्रि[illegible]वत्विचतुरंत्विना ॥ अग्नेपद्वि
वदुत्तिष्ठन्नदश्रंपूर्ववत त्रिवत् ॥ उदुसंयुगेत्वं द्विवद्वनोवाचस्पतिंत्रिवत् ॥ विश्वकर्म
युगंद्विवत् आग्नयेत्वोनुवाकवत् ॥८॥५॥ प्राणापानेचतुर्द्वेकंरूपेणेसनुवाकवत् ॥
सभिर्द्विद्रपंचसुर्द्विवद्यज्ञयज्ञांतवेष्टनः ॥ उरुंहित्रिवदग्नेरनीकसुक्रस्याद्विवेष्टनः ॥
देवीरापस्त्रिवत्पेजत्यनुवाकद्वयोर्द्विवत् ॥ परमेष्ट्यादित्सद्वैकंययोर्द्विवत्सरोंतवत् ॥९॥
द्विवेष्टयादेवसवितर्ध्ववसद्वितयेकता ॥ अपांरसंद्वयोर्द्विवत्संयच्चस्थांतवेष्टनः ॥

इंद्रस्यतुत्रिर्वद्देवीरापःपंचसुच द्विवत्॥ वाजिनोवाजोंतवेष्टेपोदेवस्यत्तुषट्केकता॥ एषस्यप
ड्स्यपित्रिर्द्वाजिनस्त्वंतवेष्टनः॥ आपयेत्रितयेकत्वंमस्मे द्विवत्सरोंतवत्॥ वाजस्यस
घसुद्विवत्सरस्वसैलथांतवत्॥ अग्निरेकाक्षरेणेति ह्यनुवाकांतवेष्टनः॥ ७॥ ८॥ ९॥
एषतेद्वेकतात्यग्नेसहस्येति द्विवेष्टनः॥ उपांचोरंतवेष्टस्यस्यादपोदेवाद्विवेष्टनः॥ वृष्ण
उर्मिस्त्वेपेकत्वंसविताात्यानुवाकवत्॥ सोमस्यत्विषियुग्मेकत्वंसधमादोद्विवेष्टनः॥ क्ष
त्रस्योल्बंत्रोकत्वमवेष्टाच्चतुष्कंनवेष्टनः॥ उधर्मामारोहच्चाप्यधियर्जंध्विंघाद्विवेष्टनः॥
द्विवत्सोमस्यत्विषिहिरण्यरूपात्रिवेष्टनः॥ सोमस्यत्वांतवेष्ट्योपवतस्यत्रिवेष्टनः॥ प्रजाप
तेत्ति द्विवेष्टेयोरुद्रयत्र्यंतवेष्टनः॥ इंद्रस्यत्यांतवन्सोते द्विवद्दग्नपउंतवत्॥ हंसो द्विवत्स्ये
यदसीस्योनासीचांतवेष्टनः॥ निषसाद द्विवेष्टेपाभिभूरो द्विचतुरेकता॥ सवित्राद्वेका
मश्विभ्यांयुग्मंयुगंतत्रिर्वद्द्विवत्॥ ११॥ युंजानःसप्तसुद्विवद्दादद्देयुगलेकता॥ हस्तद्विंच
तुर्षुद्विवत्प्रत्नवन्नयुगलेकता॥ अन्वग्नेपकादशानांद्विवत्पृथिव्याःसधस्थ्रिवत्॥ अपां
२९ पृष्ठेद्वयोर्द्विसंवसाभांत्रिवेष्टनः॥ आमग्नेपंचदशसुद्विवत्त्रिवद्वृषाग्निके॥ ७०॥ षष्ठ्येका
दशानांद्विवत्क्रमस्वस्यशिरोंतवत्॥ हत्वायसाद्विवेष्टेयस्याहसवरूत्यांतवेष्टनः॥ अदिति
ष्टायुगैकत्वंमित्रस्ययुगले द्विवत्॥ उशायवृहतीत्रिर्वद्दाकूतिंत्यंतवेष्टनः॥ मारुच्चाद्दिषु

चसर्वेषुद्विवदन्नपतेत्रिवत्॥१२॥ द्विर इशानोध्यायाद्यसुपर्णोऽसित्रयेकता॥ चिदसीसंत
दध्यंतेसंज्ञानंचत्रिवेष्टनः॥१३॥५॥ द्वियन्मऽयिगण्हाऽनुवाकोध्रुवाऽसिचतुरेकता॥ कांडा
द्विचतुर्षुद्विदद्विराड्ज्योतिस्त्रयेकता॥ अपाव्हायास्तथेकोनऽविंशत्यस्यु द्विवेष्टनः॥ इमं
मास्यात्रिवद्वेकराफूपशुमिति द्विवत्॥ साहस्रमूर्णायुमजोह्यंतवर्जं द्विवेष्टनः॥ यंयवि
४ द्विवेष्टमस्योहपांतेसंतवेष्टनः॥ अयंपुरोनववेष्टयःपंचस्याद्यर्धंऽविना द्विवत्॥१४॥५॥
ध्रुवक्षितिचतुर्षुद्विवद्द्विसास्त्यात्रिवेष्टनः॥ सजूर्मूर्द्धावयश्चेति ह्यनुवाकांतवेष्टनः॥
इंद्राग्नीस्या द्विर द्विध्यकमालायुगलेकता॥ आयुर्मूर्द्धाशुरग्नेभागेकसेनुवाकवत्॥१५॥
अग्नेजातान्द्विवद्रत्रिवत्सहस्याग्नेपुरी द्विवत्॥ एवादिरश्मिराशीन्चायंपुरस्यानुवाकव
त्॥ अग्निर्मूर्द्धानुवाको द्विवेष्टयो त्रांसं त्रिवेष्टनः॥ येनर्षयोनुवाको द्विवत्तपश्चांतवे
ष्टनः॥ क्रोधं द्विवघंतवर्जं मा घो द्विवत्परौतवत्॥१६॥५॥ नमस्तेसनुवाकेषुसप्त
स्याघा द्विवेष्टनः॥ अनुवाकांतवत्तषट्सुद्रापेऽअंधाद्यसु द्विवत्॥ इशास्मिन्महतीसाव्याः
स्वर्वान्चैवांसवेष्टनाः॥१७॥ भिरमन्नुर्जमिदं द्विवदिमामेति त्रयेकता॥ समुद्रसद्यसु द्वि
वृन्नमस्तेहरसेत्रिवत्॥ येदेवा द्विषुचा द्विवेदाजुकानोंतवेष्टनः॥ तासविपंचसु द्विवम्मु
रूपोसनुवाकवत्॥१८॥५॥ द्विवदिमस्तन्वनुवाक एताम् [illegible] क्रपतित्रिवत्॥ वाजोद

योऽनुवाकास्युरनुवाकांतवेष्टनाः ॥१९॥ द्विरद्वाजस्यानुवाकः पयःष्ट गांतुत्रिवृत् ॥ कृताष्टके
कंपरत्नेनद्वयोर्द्विवृत्परोंतरत् ॥ त्रिषुस्वग्निसुनग्म्यादिष्वनुवाकेषुयोद्विरत् ॥२०॥५॥ पू
ऽस्यादीं त्रिवृत्परीताद्द्विर्वायोरस्यद्विः पुनातितते ॥ त्रिब्रह्मक्षत्रनाद्विना चर्धान्विवृद्दाश्विनं ॥
मोदाद्र्ध्युक्तेओंत व्याव्याघ्रादिषुद्विवृत् ॥ षड्विंशतिमंत्रेषुस्यात्पितृभ्यस्वधांत
वृत् ॥ अक्षन्नवाऽग्नसुद्विर्विदिहर्विरितित्रिवृत् ॥ उदीरतादिषुद्विरद्यः क्षीरं त्रिवेष्ट
नः ॥ रेतोमूत्रादिषुद्विवृत् क्षत्रस्येतिच्यमध्यवृत् ॥ नवेष्टयमश्विनोर्भैषुं कोसीसापष्ट
सुद्विवृत् ॥ त्रयात्रिवेष्टयः प्रथमाद्वं लोमानितिद्विवृत् ॥२१॥५॥ श्रेष्ठेयवकंर्यदेवा
प्यायः सर्वाद्रवेष्टनः ॥ सच्यश्रेष्ठेयमंत्रस्यादस्यपक्षिपदेद्विवृत् ॥२२॥५॥ इमम आदि
षुद्विव होतायक्षत्सुचोंतवृत् ॥ त्रिवृत्पूर्वाश्विनोर्भागोस्यातस्तोदनंतरं ॥ त्रिवृत्पराश्विनौ
र्भागोयनस्पूसग्निभांतवृत् ॥ देवंबर्हिरादिषुद्विव दैवोअग्न्यंतवेष्टनः ॥ अग्निमद्यपचनप
स्थोत्सामभ्यैतित्रयेकृता ॥२३॥५॥ तेभ्यांतवृद्दिमाद्विरदभिधासुगत्केकृता ॥ द्विर्यावोआर्वाग्न
येंतवृद्धिंकारायाऽनुवाकवृत् ॥ हिरण्यपाण्यादिद्विवाजीजनअद्विवेष्टनः ॥ धिभर्नवेष्टनोदे
वा आप्यायापाल्ताद्विवेष्टनः ॥ कार्यादयोऽनुवाकास्युरनुवाकांतवेष्टनः ॥२४॥५॥ हिरण्यगर्भे य
ध्यायेप्रजापतयेअंतवृत् ॥ यःप्राणतोद्विर्वृत्यंदः मास्तरसांतवेष्टनः ॥ युंजंतीतित्रिपुद्विर्वृ

द्वसवस्त्यायुगेकता ॥ कस्विच्चलुर्षुवायुष्ट्वापंचसुस्याद्द्विवेष्टनः ॥ अग्निःपशुर्मध्यवर्जे द्विरद्
वेत्रयेकृता ॥ उसक्थ्याद्यनुवाकेषु पंचसुस्याद्द्विवेष्टनः ॥ २५ ॥ ७ ॥ अश्वस्यारभ्य चत्यो द्वे
लोमाद्यद्वितमेकृता ॥ रोहितो द्व समायुक्तः श्चित्तिरं धांतवेष्टन ॥ शुद्धवालप्रभृत्यं स्ववालिंता चैवा द्वांत
मेकृता ॥ एभ्य द्वयुक्तं फग्वाद्द्विद्वेकंच ॥ शीलत्यास्त्वथांतवर्त्त ॥ सप्तस्वध्याद्दिवाकेषु मंत्राणामंतोवे
ष्टनाः ॥ २६ ॥ स्यादेदद्भिरनुवाको नोनवकं चनुवाकवर्त्त ॥ पंचस्वध्याऽनुवाकेषु द्विरभ्यो मानुक्रेत्रि
वर्त्त ॥ २७ ॥ ७ ॥ अग्निश्चेति त्रिषु द्विवर्द्युत्तरेषु त्रिषु त्रिवर्त्त ॥ वैश्वानरं हवांत्रिवरंगनेसुक्थ्येन चांत
वर्त्त ॥ वैश्वानरस्य सुमताबादयः षड्द्विवेष्टनाः ॥ द्विरसमास्त्यासध्यायस्याद्याश्चेत्यंच वेष्टनः ॥
संवत्सरोसि द्वयरसनुवाको नुवाकवर्त्त ॥ २९ ॥ ७ ॥ होतायक्षद्देवा दशपूर्वं परम्पाद्दवर्त्त ॥ देव
मिंद्रमुषासावसुधितासुद्दुघे द्विवर्त्त ॥ होताघांते तद्वत्पति त्रिवरुथम् शुद्धवर्त्त ॥ स्योसस्वस्वि
ष्टमंतवद्द्रिं द्रायघ्णागतां त्रिवर्त्त ॥ देवंबर्हिः परा द्विरच्छुचिमुद्दिण हमालिका ॥ उर्ध्वतो ध्वगणांते
षुतत्तन्मंत्रोंत्रतोंतवर्त्त ॥ ३० ॥ ७ ॥ समिद्धो अंजनस्थ्याये मंत्रास्तत्रै द्विवेष्टनाः ॥ उत्सानामनुवा
कानांत्रयाणामनुवाकवर्त्त ॥ ३१ ॥ ७ ॥ द्विरस्या जराध्यायो बृहन्नि द्विस्तिच्यांतवर्त्त ॥ ३२ ॥
द्विरधजागतोध्यायो प्रभिरकुभिरंतवर्त्त ॥ ३३ ॥ ७ ॥ विश्वानिच्यर्वभेकारं द्विरद्न्यंतवे
ष्टनाः ॥ ३४ ॥ ७ सहस्त्रशीर्षा मंत्रेषु चतुर्थे स्यातिषु द्विवर्त्त ॥ नतस्ये संतवर्चषेषा हाध्येषु दृशा
सुद्दवर्त्त ॥ त्रिवर्त्तुभिरहोभिस्तु द्विवर्द्वायुःपुनात्विति ॥ सविता त्रिरदन्ये द्विरस्योनापृथि

वीत्रिंवत्॥ ३५॥ ऋचंवाचोतच्य यन्मेंतऽर्वजं द्विवेष्टनः॥ तुतिभिःसहितः कुर्यात्यमादिचतुर्षु द्विव
त्॥ अग्नाभिरंगेत्रिन्द्वेवीरभिसूय इति द्विवत्॥ चौःशांतिर्सर्वेष्टपस्याद्युते ३६ त्रिवेष्टनः॥
जोचैतव[illegible]नमस्तेस्तु यतस्त चक्षुर्च द्विवत्॥ ३६॥ आदद्दे देवीरे पोचेयतीं दैक्यं प्रेचितिद्वि
वत्॥ मखस्याश्वस्य वर्जैक्यं यमायेति त्रयैकृता॥ द्विवत्॥ भौनुवाकस्तु त्रिंश्यासांसं विनात्रिव
त्॥ ३७॥ ५१॥ आददेतु चतुष्केकंम यस्ते द्विवत्सरोंत वत्॥ समुद्राय सवित्रैक्यं यमायेति द्विवेष्टनः
त्रिंश्याआशाः पंचकैक्यं स्वाहापूष्णो ऽनुवाकवत्॥ अभीमंतुद्वच्चाते त्यलुक्षैक्यमचिद्विवत्॥ पा
वतीसनुवाकैक्यं त्रिषुःसंवत्सथोतच्चत्॥ ३८॥ ५२॥ स्वाहाप्राणानुवाकानाम ष्टामनुवाकवत्॥
आयासाय युगेकस्यं यमायेतंतवेष्टनः॥ ३९॥ ५३॥ ईशावास्यमिदं सर्वं द्विवेष्टंपसर्वसंमलं॥
॥ ४०॥ ५४॥ इति क्रमरत्नमालिका॥ ॥ श्रीगणेशायनमः॥ अथपदचंद्रिकाप्रारभ्यते॥
शिवापपस्वतीचैवसुषहाचमधूमती॥ यत्तेनाधृष्टमोजस्यान्वर्चस्यान्वक्षिमणी तथा
॥ २॥ भ्राजस्यान्भद्रवाच्यापवंपोमे ध्योयमश्रितः॥ स्वसादिसश्चसोमेनेत्येतेषु चपरेषु च
॥ ३॥ धनदारत्नधाभ्यांच आद्युदात्तो भवेदसिः॥ एकोनविंशतिश्चासिरा द्युदात्तोन संशयः॥
॥ ४॥ शिवासुषद्योर्मध्ये चासिःसर्वाऽनुदात्ततां॥ बोधामेरोचनाकोहंपुरएतारएवच॥ ५॥ महोमहींद्वि
वश्चाधेशानंपइशएवच॥ ब्रह्मणस्पतेचंपारमिसेतेभ्यःपरोयदि॥ ६॥ अंतोदात्तो भवेदस्यसंशयोनास्तिनिश्चितं
॥ पोतं धियेपोषतप्रणोयज्ञस्योदृचएवच॥ ७॥ मधवःपिबतलोकश्च होतुःप्रदिशिवेतथा॥ यजमानस्यवीरोजरासो
हविषरसूपि॥ इत्येतेषु परेष्वस्य घ्रंत्तोदात्तोभवेदसेः॥ ८॥ भ्योन्यत्रास्यत्रूद्रस्य भवेत्सर्वानुदात्तता॥ नाभिरस्यप

कस्येतिगुहास्येतिनिदर्शनं ॥९॥ पदपूर्वमपादादौ वर्तमानयदास्तिचेत् । अनानार्थकमाख्यातं पदं सर्वानु
दात्तकं ॥१०॥ इंद्रं देवीरिंसत्राख्याख्यातं तुष्टितयध्रुवं । यच्छब्दात्परमाख्यातं प्राप्नोति प्रकृतिस्वरं ॥११॥ प्र
थमं चतुर्थीयंच्याख्यातं न प्रकृतिस्वरः ॥ यद्वृत्तोपपदाभावाद्दे सर्वानुदात्ततां ॥१२॥ समिद्धइत्यस्यो
मध्ये त्वाख्यातद्वयमेवच । यच्छब्दात्परमाख्यातं ध्रुवं च प्रकृतिस्वरः ॥१४॥ यदेकस्येत्यस्योमध्ये त्वाख्या
ख्यातमपि ध्रुवं । तत्र सर्वानुदात्तत्वं न भवेत्प्रकृतिस्वरः ॥१५॥ क्रियांप्रतिनसंबंधो यच्छब्दस्यातएव
च ॥ वेदभाष्ये हि संबंधो दृष्टस्त्वंपंच बहुश्रुतेः ॥१६॥ यस्य येनार्थसंबंधो दूरस्थस्यापि तस्य तेन ॥ अर्थतो
ह्यसमर्थानामानंतर्यमकारणं ॥१७॥ वाजस्येमग्निसत्रापि सुषुवेतुक्रियापदं । वेदे सर्वानुदात्तत्वं पदका
ले बहुश्रुतेः ॥१८॥ एकीभावेकृते त्वंतोदात्तमस्तिचइत्सपि । यदिन्नसंहितायांतु वेदसस्यानिघाततां ॥१९॥
हित्वाद्वापरमाख्यातमाप्नोति प्रकृतिस्वरं ॥ अजोह्यग्नेर्विश्वकर्मा । पोहिष्ठेतिदर्शनं ॥२०॥ द्वयोराख्या
तयोरेकार्थे समावेशइत्सपि ॥ पूर्वस्य प्रकृतिस्वारो द्वितीयस्य निघाततां ॥२१॥ शर्मच स्थोन्यदेवाः पश्यचे
तिनिदर्शनं ॥ एवं सर्वं विजानीयाल्लक्ष्यं विप्राभिरेवच ॥२२॥ आमंत्रितादुदात्तात्स्यादाख्यातं प्रकृतिस्व
रः ॥ देवाधत्ताग्नेपवस्वानग्नेनयेति निदर्शनं ॥२३॥ इति स्वरप्रकर्णं ॥ स्वधास्थ तेन्याउन्नं वाजीकाष्ठाः प्रथ
माना धावमाना मांदास्थभरमाणा वहमाना सीरुः पतत्रिणीः बलाकाइंद्राग्निभ्यामषाः सतीस्त्वाष्टा वा
चेविश्वरूपा विए लोउन पक्षोभिः श्रयमाणामोदमानाः हिन्वती महिषानीहारेण प्रावृता धीरादेवेषुया
रोचने मिश्रा देवेभिर्देवा देवानां यत्तियास्य यादेवास्थयो अस्य पादाः प्रथमाद्वितीये मधुपिन्वमाना
पाश्राद्दक्षिणावज्ञा मैत्रावरुण्यः शुनं सुफालादेवता चंद्रमाः सरस्वती सामेषस्य धत्त इंद्रियं परिहोरिहाणाः

सुम्नेरध्वो देयागातुविदो रेवतीरमध्वं स्वभानवो ध्वप्राः उ ध्वअग्निस्य स सानो धियो विप्राः अरतिं पृथिव्याः उरुः ए
धुरं निरा उन पीवा मा सुभिध्या आर्द्र सारुद्राः परा पंजनाः द्रविणमिध्यमानाय आप भ्रंद्राः ॥ अग्निपृथि
व्याः केशान कवष्यो धावमाना उक्षा वशा महस्यंतो मदावैध्य देवायशा अंतरभ्रू रोषध्वीः पूर्वा अग्न इष्टकाः
ये देवा देवेषु प्रभंजन्सेनाः इत्यूष्मांता भिर्विसर्गांतानि ॥१॥ विश्वाः परि विश्वास्त्वं विचा याद्विश्वा विराज
ति विश्वा अभीरा विश्वा अवीव्रपन् विश्वाः परिष्ठाः विश्वाः सुसंजनयो विश्वा आशा विश्वास्त्वा पृष्ठेवि
श्वा विश्वा आभाहि विश्वास्ते विश्वा अग्निस्पृ पद्गति इत्यत्तुर्दश विश्वापदानि उष्मांतानि भवंति ॥२॥ सोध्व
उक्तादन्यं विश्वापदे उष्मांतं न भवति ॥३॥ पुरुध्वं धिष्ण्याः शफाः धिष्ण्या येस्त एवं ॥४॥ इति विसर्गप्रकर्णं ॥
इमा च विश्वेमा ब्रह्मपी पिहि इमा हरी य इमा विश्वास वना हन्नेमे मा ते वाजिन् इमा शफानो य इमा जजा
ना इमानु रूह्वे मो ते मा चे से तानि इमानि पदानि स्वरांतानि ॥१॥ उक्तादन्यानि विसर्गांतानि ॥२॥ पृथिमा
संभच पृथिव्या शुक्रः पृथिव्यामथी पृथिव्या पृथिवी पृथिव्यापर इति पंच पृथिव्याः स्वरांताः ॥३॥ योजना
दैव्या मिमाना सीतामधु गादधाना प्राचीनमोजसा स्पर्द्धमाना शुना सीरा सीरा युंजंति युनक्त सीना तोशा
माना सोरी बलाका जल्प्या च प्रथमा कीकसा प्रथमा वां प्रथमा स्रुवा या सि वृषभ गो लक्ति कामधारी रिषत
देवानां भद्रा भद्रा राति रस्मा सुभद्रा का श्यामा यो ध्वां तारा गि तिरस्ये तानि स्वरांतानि पदानि ॥४॥ धिष्ण्याव
रि भो धिष्ण्या पुर्वमसे तौ स्वरांतौ ॥५॥ सा ध्या हविः यद्राशी दी हं पती या नमश्रुतः ॥ भपतो हि स्वरांतौ चा
न्यत्रो ष्मांत स्वमानु पोत ॥६॥ पोनो तो यजंति तो परि ता ता नासस्या तारभिषजाता न आ वो ध्वं तो या देवास्ता
नो मृक्लात स्ताना ओ अ घेह ता वि मुंचे गिर द्रशा नारा ह्वाः स्वरांताः ॥७॥ उक्तादन्यत्र ताश ह्व उष्मांतः ॥८॥ बृहस्य

तेअभिशस्तेबृहस्पतेधारमायाधियावाग्देवीआग्हृसारूढाचंद्राबृहस्पतिष्ठाभानुनारश्शतावशावे
हत्आश्विभ्यांसरस्वत्यासरस्वत्यास्योनक्षिप्रश्येनायवर्तिकौर्वाशुक्रोजुषाणोरप्रभुप्रथमानमिति
स्वसंतानिपदानि ॥९॥ इतिविसर्गाभावप्रकरणं ॥ गर्भेसन्महद्रूसन्स्पृचीद्यन्वासोगहान्तेभीन्
घोरआसंन्द्विमगन्नधिधन्वन्न्यिन्तियमन् ॥ कुर्वन्विषूचीनान्पूर्वान्तूर्वन्अस्मन्स्याम
न्नेतशस्येसान्देनकारांतानिपदानि ॥१॥ येत्वाँओनेयथासन्श्रवस्यन्अग्निष्ठान्क्रन्कर्मशि
वशान्दुर्धेन्मजिघर्मिउरुंन्नूत्वतःसोमक्रयणास्तान्शुंधामिचरिआन्सुमनाअहेळ[illegible]जातां
श्रुदेतिनांतानिपदानि ॥२॥ इतिनांतप्रकरणं ॥ स्वधाभिस्तान्तसरंपिपृतान्नोमर्मिंद्रआसा
मुद्देनमुत्तरांन्तयस्याहींसास्यादुनातीग्रासृजामिसंदीक्षौदीक्षापतिःश्रुंधंतांलोकास्तांधेनुंस
मग्निंयस्त्रीणांसमजीगमिमित्रैतामियंतेसाकंनस्यपरुणोमांतरंवयंदेवस्यवसोवसापावानइति
मांतानिपदानि ॥१॥ तस्मान्नःकृरतान्आयुधान्निधायदेवयतीचक्षुस्तन्नोगीर्भिर्गाद्दद्भिरनु
तेशुष्मंमहींगामिमांतेधियंवयंतेयपांतेआजिंजयेमापिप्रपश्यौदनोरयिंधत्तदाशुषेइहोर्जंद
धातसंतेप्राणोधासिंजगासचिन्तिंजुहोम्युद्राभंचानिग्नाभंचनपातंच एतांयथावस्त्रांतन्वंदेवांजि
न्वोर्ज्जांर्जन्नूजिन्वपश्चनाणूहविर्जरदृष्टिर्यथासमगन्आगमंतल्लोकमितिमांतानिपदानि ॥२॥
इतिमांतप्रकरणं ॥ ऋषरेभ्यःसमानेचनकारस्यपदेतुणः ॥ पितॄणांचनॄणांपूष्णःपूर्णंचेतिनिदर्शनं ॥१॥
कवर्गेणपवर्गेणस्वरेणयवहैरपि ॥ एतैर्व्यस्तैःसमस्तैश्चव्यवधानेतुणोयते ॥ निषण्णायस्यवाहणमिंद्र

॥३।६॥

हरणं परिषिणीयं ते स्तोमं इन्द्रणः उरुष्याणो रक्षाणो अभी षुणः षुणः षुणास्सहास्वर्णा रघूरिणः प्रणआयूंषि
प्रणप प्रणुदान अत्रनी प्राणेइ स्यस्य न हणं ॥ तथैव नुद धातोरपि ॥ तो सर्वे प्र स यां तो ॥ वा ह्लौ ॥
तेन प्रणयं त्वनाध्वश्वासि ॥ इसत्रापि ज्ञेयं ॥ नुद धातोर्न हणं ॥ नुलोप्कात्म प्रणुदातीस्त्रापि ज्ञेयं ॥
प्रणुदाति । अहिणोमि सेतेषां संहिताकाले नकारो न प्रवृत्सा पद्काले प्ररसाभवति ॥ १ ॥ इतिण
त्वप्रकर्णं ॥ नह्सालु नकारः स्यादुक्तादन्यत्र ॥ निश्चितं ॥ अनो पछे ऐषेनेच प्रेपीनं बभ्रुनीतथा ॥ वा
भीनसः पुनाते अपूषानो थनकिर्न्वपि ॥ ध्रुवयो निश्चिवभानो पुरो ॥ त्विति निदर्शनं ॥ ऋषरेभ्यो नकारस्य
तवर्गे च परे स्थिते ॥ णत्वं न जायते तत्र तत्रम्यं त्विति निदर्शनं ॥ इति णत्वाभाव प्रकर्णं ॥ २ ॥ इं
द्राग्नी इंद्रवायू रमे स्वर्षे अन्यान्यान्यो अहं रोदसी अंतरिक्षं इयेते संहितायां प्ररसाभवंति ॥ १ ॥
कोध्रूवासदनोतीच होतारा पृथिवी स्वधा प्रतिमाऽपाइ सेतेच प्ररसा स्यान्नु नि ॥ श्चितं ॥ २ ॥ तेध
चात्प इन्द्रके मा स्यामा र्थे चो ततश्चापि च ॥ अयस्ताद्दस्ति चे यं चेत्ये तेषु च परे षु च ॥ ३ ॥ अपको
प्युकारस्यार स्पर्शे ॥ परतस्थितः ॥ स्वरे परे प्ररसास्याद्वा उएतन्निदर्शनं ॥ इति प्ररसाभाव
प्रकर्णं ॥ रोदसी न प्ररसास्यादि मे च परतस्थिते ॥ प्ररसाविरूपतीवेति राद्धे च परतस्थिते ॥ १ ॥ अनुर
क्ते संहितायां रिफितं चेपदं ध्रुवं ॥ द्विर्भावो जायते तत्र पदकालेन संशयः ॥ २ ॥ पुनरिति पुनः ॥ प्राणः ॥
स्वरिति स्वः ॥ च ॥ अंतरिक्षं तं ॥ समुद्रे ॥ स्वरिति ॥ सवितरिति सवितः ॥ प्रा ॥ कर्ति धा सहधा पंच धा सेसो
ब्रतेनाभित्रावरुणा ॥ नीषोमो संवत्सररः द्वावत्सरः समानो ऽसमाने सेसमानाः ॥ स्वस्तये नियुत्वान्नामु

सुभणि नीहारेण घनाघनराचरे भोऽपि पन्यवोचरूणस्यो तंभनं विशेषोजाऽहिस्यो हीतुर्यो तीहद यौप
सेनाव भस्य विष्टपं विष्टं भो विष्टं भनीऽविदुषो व स॰स्य तम सीतमस॰स्य तीर्मा॰स्य च न्या अहोरा
शीतमस॰स्यरति त्रायसुध्यितायेसेतेषां पदानां पदकालेऽहिर्भावो न भवति ॥१॥ इंद्राग्नीइंद्रवायूइंद्रा
४मा बृहस्पतीत्रैष्टुभोऽनुष्टुभमहोरात्रेसासन्हान न्यावणेभिदुष्टरः सुषुवेसीषद्दन दुधुस्सन सीषधाति
नैषादग्गामीघमाम हंतारथीनां वावृधानमायामयंति वावृधे वावृजेऽयेते ग्रुवंगहोनभवति ॥२॥
स्तनुस्तनयोमीदुस्तोकायापर वीभिस्तनाऽद्वस्पारिऽद्वस्पऽदनस्पर्जन्याऽत्तिधामास्तारकाअ
ग्नेस्तनूः कायास्तूपराः पृषंतत्रैय्यंबकावासस्तनुते द्वारस्तानि पिशाचास्तरंति नस्तुविजातः पृथि
व्यास्ची धन्वेसेतेपदकालेनसाद्यपोभवंति ॥३॥ स्तवंते वीर्येण वायो वे स्तोकानां हनुभ्यां॰स्तेना
न्येस्तेनासोमेदसस्तोकानां आज्यस्य स्तोकानां स्वहृय हूर्ण अनुष्टोमस्तोमस्त्रिणवस्तोमः पं
चदशस्तोमः सप्तदशस्तोम एकविंश स्तोमश्चतुर्वि॰शस्तोमः पंचवि॰शस्तोमः श्चतुश्चत्वारि
॰शस्तोम स्त्रयस्त्रि॰शस्तोमः विष्णोस्तुपोय स्त्रीणां स्वस्तभितं स्तावाद्दसेतानि सकाराद्यानि
पदानि भवंति ॥४॥ अग्निरेकाक्षरेण आप्यजयन्तं तनिश्रितं ॥ द्व्यक्षरेणायेतामेवतानुज्जेषतु
नोतके ॥२॥ त्र्यक्षरेण जयंतानं तेनोतमग्नेतु पूर्ववत् ॥ चतुरक्षरे पूर्ववच्चपंचाक्षरे षडक्षरे ॥२॥
सप्ताक्षरेजयन्तानुदृष्टास्वजमदेवतां ॥ नवाऽक्षरेजयन्तेचदशाजयंश्वतामपि ॥३॥ एकादशाक्ष
रेजयन्तां ततद्वादशाजयंनेवतां ॥ त्रयोदशेजयन्नेवतमुज्जेषतथैवच ॥ चतुर्दशाक्षरेप्येवत द्वयं च
दशाक्षरे ॥ षोडशेप्यजयन्तं चरूपमेवं तुसप्तमं ॥४॥ इति मुद्धंदसूत्रपदचंद्रिका समाप्ता ॥ सं १९६ मा प
वेरुग्ण [illegible]पोदर्यां समाप्तं ॥

```
[OrderDescription]
,CREATED=08.01.20 12:19
,TRANSFERRED=2020/01/08 at 12:22:21
,PAGES=15
,TYPE=STD
,NAME=S0002488
,Book Name=M-2566-PADCHANDRIKA
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
```

```
FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,
```